

کتابخانه دانشکده دندانپزشکی

برنامه استراتژیک کتابخانه دانشکده دندانپزشکی تبریز 1398-1403

مقدمه

کتابخانه یک نهاد اطلاع رسانی است که وظیفه اصلی آن فراهم آوری، سازماندهی، ذخیره، بازیابی و اشاعه اطلاعات برای کاربران است. بنابراین وظیفه اصلی مدیریت در کتابخانه، آن است که به کتابخانه از منظر مأموریت اصلی اش بنگرد. مأموریت هر کتابخانه با توجه به نوع آن، جامعه کاربری، وظایفی که بر عهده دارد و نیز خدماتی که ارائه می دهد متفاوت است. بیان مأموریت کتابخانه، در واقع تعیین اهدافی است که انتظار می رود کتابخانه در روند فعالیت حرفه ای خود به انجام برساند. از این منظر دو فعالیت عمده ای که معمولاً در اغلب کتابخانه ها به انجام می رسد عبارت است از: پشتیبانی از فعالیت های آموزشی و حمایت از فرایند پژوهشی. در تدوین اهداف آموزشی و پژوهشی شناخت مخاطبان و کاربران عمده کتابخانه، منابع موجود، مواد اطلاعاتی مورد نیاز، ابزارهای مفید و اثربخش اطلاع رسانی، فن آوری اطلاعات و شیوه ارائه اطلاعات باید به عنوان محورهای عمده مورد توجه قرار گیرد. امروزه می توان با استفاده از مدیریت راهبردی از امکانات بالقوه ای که در کتابخانه ها وجود دارد، بهره وری آن را افزایش داد و به نتایج مطلوبی در بازده و برونداد کتابخانه دست یافت. در برنامه ریزی راهبردی برای کتابخانه تعیین مأموریت سازمانی و اهداف بلندمدت، تدوین برنامه راهبردی، تحلیل راهبردی، تدوین مسائل مالی و اجرایی راهبردی، ارزیابی راهبردی از مراحل مهم و ضروری است. با تکیه بر مدیریت راهبردی می توان به مدیریت بهینه و موثر کتابخانه اعتماد بیشتری داشت و از فرصت های ایجاد شده استفاده مطلوب به عمل آورد. همچنین با مشخص ساختن تهدیدها و چالش های پیش رو این فرصت در اختیار مدیریت قرار می گیرد تا بتواند به هدایت کتابخانه بر اساس رسالت بنیادین آن بپردازد و خدماتی اثر بخش و سودمند به جامعه کاربران ارائه دهد.

اکنون در برنامه ریزی برای پنج سال آینده ، ما فرصت دوباره ای یافته ایم در چشم انداز آینده، مجسم کنیم که کتابخانه دانشگاهی چگونه می تواند باشد ، و چگونه می تواند در بسیاری از جنبه های ارائه یادگیری دانش محور به دانشجویان، مشارکت کرده و آموزش اساتید ، کار خلاق و تحقیق و پژوهش را تقویت نماید. کتابخانه دانشکده دندانپزشکی تبریز به یک رویکرد کاربر محور متعهد است و در عین حال که با ارائه منابع گسترده و مجموعه های دیجیتال خود به یک جامعه جهانی خدمت می کند، محور اصلی این برنامه استراتژیک تامین نیازهای دانشجویان، اساتید و کارکنان دانشکده دندانپزشکی تبریز است. در تنظیم برنامه عملیاتی این کتابخانه تلاش گردیده است تا با در نظر گرفتن برنامه ها و اهداف راهبردی کتابخانه، فاصله بین وضعیت موجود و جایگاه مطلوب این واحد در آینده نشان داده شود تا بتوان با بسترسازی مناسب، مسائل و مشکلات موجود را حل نمود و در جهت اهداف تعیین شده گام های موثری برداشت. همچنین در این برنامه سعی گردیده است تا یک چشم انداز سازمانی موثر و کارآمد برای آینده کتابخانه تعیین گردد.

سیما اسماعیل زاد- کتابدار مسئول کتابخانه دندانپزشکی تبریز

کتابخانه دانشکده دندانپزشکی

ماموریت

ماموریت کتابخانه دانشکده دندانپزشکی تبریز در راستای اهداف و برنامه‌های آموزشی و پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی تبریز این است که با توسعه مجموعه خود، تسهیل دسترسی به منابع اطلاعاتی، آموزش استفاده مؤثر از منابع اطلاعاتی و مهارت‌های ارزیابی انتقادی و ارائه کمک‌های پژوهشی، دانشجویان، اساتید، کارمندان و جامعه وسیع دانشگاه را به هر شکلی با دانش مرتبط نماید. جامعه خود را در کشف دانش و شکل‌دهی به جهان اطلاعات توانمند سازد. با ارائه منابع و خدمات متنوع در کلیه مراحل چرخه اطلاعات، از آموزش، تحقیق و تلاش خلاق پشتیبانی نماید.

با این کار، میراث فرهنگی متنوع خود را حفظ می‌کنیم، یادگیری مادام‌العمر را تسهیل می‌کنیم و تفکر انتقادی را ارتقا می‌بخشیم.

چشم‌انداز

کتابخانه‌های دانشگاهی به عنوان عضو ثابت و اصلی جامعه آموزشی، همیشه مشغول یادگیری و کشف و خلاقیت هستند. کتابخانه دندانپزشکی برای برآورده کردن نیازهای نسل‌های حال و آینده دانشجویان و محققان، توسعه، سازماندهی، دسترسی به مطالب را فراهم می‌نماید. در این راستا فناوری‌های جدید اطلاعاتی و خدمات نوآورانه را برای ارائه اطلاعات و منابع علمی در هر زمان و هر مکان در اختیار کاربران قرار می‌دهد.

کتابخانه دانشکده دندانپزشکی

ارزش ها

حفظ ارزش‌های والای انسانی در ارائه خدمات به کاربران و تکریم کلیه مراجعه‌کنندگان به کتابخانه

رعایت آداب و اخلاق حرفه‌ای کتابداری در ارائه خدمت به کاربران

صرفه‌جویی در وقت کاربران و در اختیار قرار دادن بهترین خدمات با توجه به امکانات و توانمندی کتابخانه

ارائه خدمات در راستای مأموریت آموزشی و پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی تبریز

پشتیبانی از توسعه منابع انسانی و پیشرفت مداوم حرفه ای

تصمیم‌گیری مبتنی بر شواهد برای اطمینان از کیفیت و بهبود مداوم خدمات

حمایت از خودآموزی و یادگیری مادام‌العمر، تحقیق و پژوهش

تقویت همکاری‌های ملی و بین‌المللی از طریق اشتراک منابع در شبکه‌های علمی ملی و بین‌المللی

ترویج برابری دسترسی به اطلاعات

احترام به حریم خصوصی کاربران

دفاع از آزادی فکری

کتابخانه دانشکده دندانپزشکی

محورهای برنامه استراتژیک

1. ارائه و توسعه خدمات نوآورانه و مجموعه ای کامل به جامعه دانشگاهی برای پشتیبانی از تحقیق، آموزش و یادگیری مادام العمر و تبدیل کتابخانه به مرکزی برای ارتباطات علمی و ایجاد دانش
2. تصمیم گیری آگاهانه بر اساس یک برنامه ارزیابی فعال برای تصمیم گیری مبتنی بر داده ها و شواهد
3. تبدیل کتابخانه به فضایی روشنگر و مکان گردهمایی که افراد را از همه رشته ها دور هم جمع می کند و از طریق ایجاد ارتباط و همکاری علمی می تواند یادگیری و موفقیت دانشگاهیان را پشتیبانی کند
4. توسعه و بهبود فضاهای فیزیکی کتابخانه به طوری که متناسب با نیازهای متنوع کاربران بوده و موجب حمایت از موفقیت علمی دانشجویان و اساتید باشد
5. افزایش راندمان کتابخانه از طریق همکاری با سایر کتابخانه ها، ارتباط با سایر بخش های دانشگاه ، همکاری با دانشگاه های ملی و بین المللی
6. بهینه سازی زیر ساخت های فناوری و تضمین امنیت و ثبات خدمات از طریق هماهنگی با بخش IT دانشگاه
7. خدمات الکترونیکی و میز مرجع دیجیتالی
8. پشتیبانی از کارکنان کتابخانه با آموزش و توانمندسازی آنان و تبدیل محل کار به یک سازمان تدریس و یادگیری
9. پشتیبانی از عملکرد مبتنی بر شواهد دانشجویان و اساتید

کتابخانه دانشکده دندانپزشکی

اهداف بلندمدت

۱. خدمات و مجموعه هایی را ارائه دهیم که با تغییر محیط اطلاعات در حال تحول هستند و با نیازهای درسی و پژوهشی دانشگاه هماهنگ هستند و از برنامه های جدید و نوظهور دانشگاه حمایت می کنند
۲. برای اطمینان از همسویی با کاربرد بهترین شیوه ها در کتابخانه های دانشگاهی ، روشهای فعلی جمع آوری داده ها را مرور و اصلاح کنیم
۳. از ابزارهای تحلیلی مرتبط با پلت فرم خدمات کتابخانه ای برای ارزیابی بهبود خدمات کتابخانه استفاده کنیم
۴. آموزش سواد اطلاعاتی به دانشجویان و ارتقاء سیستم سواد اطلاعاتی
۵. ارزش کتابخانه را با برپایی نمایشگاه های کتاب و برگزاری کارگاه های مختلف و ارتقا سواد اطلاعاتی تبلیغ کنیم
۶. کتابخانه ها به طور مداوم در حال تحول هستند و مهارت های لازم برای موفقیت کارمندان کتابخانه نیز در حال تغییر هستند. برای ارائه بهترین خدمات و ایجاد مجموعه ای قوی باید فرصت های لازم برای یادگیری مهارت های جدید در داخل و خارج از دانشگاه را برای کارکنان خود فراهم کنیم.
۷. به منظور ایجاد فضایی مملو از احترام و اعتماد متقابل ، محیطی شفاف و مشارکتی ایجاد کنیم که در آن همه اساتید، دانشجویان و کارمندان شانس شرکت در تصمیم گیری را داشته باشند
۸. برای اطلاع از اینکه آیا خدمات موجود پاسخگوی نیازهای فعلی جامعه کاربران ما میباشد و برای ایجاد تغییرات لازم بر اساس یافته ها، نیازمند ارزیابی مستمر و دوره ای می باشیم
۹. نوسازی فضاهای قدیمی و مطابقت با کتابخانه های تحقیقاتی نوین

کتابخانه دانشکده دندانپزشکی

10. حمایت از اولویت پژوهشی و بین المللی دانشگاه از طریق همکاری با موسسات ملی و بین المللی و ارائه خدمات نوآورانه به دانشجویان
11. ایجاد عضویت کتابخانه در طرح‌های ملی و بین المللی همکاری‌های بین کتابخانه‌ای
12. ایجاد اتاق‌های مطالعه گروهی و ضد صدا
13. ایجاد اتاق‌های مطالعه انفرادی
14. تمرکز در تهیه کتاب‌های درسی و منابع آموزشی که به دانشجویان در تامین هزینه‌های بالای آموزش کمک کند
15. ارائه خدمات جنبی از جمله تکثیر و ترجمه در کتابخانه
16. اشاعه فرهنگ خواندن و کتابخوانی با برگزاری همایش‌ها، نشست‌های علمی و سمینارها و همچنین برگزاری مسابقات کتابخوانی
17. تشویق کاربران برای مراجعه مجدد به کتابخانه
18. جذب موثر کاربران جدید
19. اطلاع رسانی و ارائه خدمات از طریق تلفن گویا، پیام کوتاه، وب سایت کتابخانه، کتابخانه دیجیتال، ایمیل، واتساپ

کتابخانه دانشکده دندانپزشکی

اهداف کوتاه مدت

1. تامین منابع علمی مرتبط با رشته‌های تخصصی موجود در دانشکده بر مبنای شناسایی نیاز اطلاعاتی اساتید، دانشجویان و کارکنان دانشکده
2. تهیه راهنماها و بروشورها به صورت چاپی و الکترونیکی به منظور آگاه نمودن کاربران از منابع و خدمات کتابخانه
3. به روز رسانی وب سایت کتابخانه و ارائه برخی از خدمات از طریق وب سایت
4. بهبود وضعیت فرآیندهای انجام کار در کتابخانه
5. تهیه امکانات مورد نیاز و ایجاد فضای مناسب برای مطالعه و تحقیق کاربران
6. وچین دوره ای کتاب‌ها و روزآمد نمودن منابع موجود در کتابخانه
7. تکمیل و روزآمد نمودن منابع و اطلاعات موجود در نرم افزار کتابخانه
8. نشانه گذاری بخش‌های مختلف کتابخانه از یکدیگر و اختصاص فضای لازم به هر بخش
9. بهره‌گیری از شیوه‌های مختلف در جهت شناساندن امکانات و خدمات کتابخانه به استفاده کنندگان
10. سازمان دهی و چینش موثر مجموعه کتابخانه به منظور افزایش سهولت دسترسی به آن

کتابخانه دانشکده دندانپزشکی

عوامل داخلی و خارجی

نقاط قوت (Strengths)

S₁ : دارا بودن نیروی متخصص در حوزه کتابداری و اطلاع‌رسانی پزشکی به صورت تمام وقت

S₂ : در اختیار داشتن نرم‌افزار کتابخانه‌ای مناسب

S₃ : اداره مخزن کتابخانه به شکل سیستم قفسه باز

S₄ : وجود منابع تخصصی مرتبط با رشته‌های موجود در دانشکده دندانپزشکی

S₅ : وجود آئین نامه نحوه استفاده از خدمات کتابخانه

S₆ : دسترسی داخل کتابخانه‌ای به مجموعه کتاب‌های الکترونیکی

S₇ : بکارگیری سیستم‌های نوین مدیریت خدمات کتابخانه‌ای اعم از سیستم شناسایی از طریق فرکانس رادیویی (RFID) و سیستم‌های خبره در ارائه اطلاعات

کتابخانه دانشکده دندانپزشکی

نقاط ضعف (Weaknesses)

W_1 : فضای فیزیکی غیر استاندارد و ناکافی کتابخانه

W_2 : کمبود منابع چاپی در حوزه‌های تخصصی مرتبط با سایر رشته‌های دانشگاهی

W_3 : عدم ارزیابی فعالیت‌های کتابخانه

W_4 : نبود خدمات میز مرجع مجازی

W_5 : نبود وبسایت مناسب جهت معرفی خدمات کتابخانه و اطلاع‌رسانی به کاربران

W_6 : عدم امکان دسترسی برخط به مجموعه کتاب‌های الکترونیکی

W_7 : نبود برنامه مدون جهت آموزش کاربران

کتابخانه دانشکده دندانپزشکی

فرصت ها (Opportunities)

O₁ : وجود بستر لازم جهت اعتلا و ارتقای فعالیت های کتابخانه

O₂ : دیدگاه مثبت مدیران دانشگاه و دانشکده و حمایت آنان از کتابخانه جهت اعتلا و ارتقای آن

O₃ : وجود امکانات نرم افزاری و سخت افزاری برای ارتقای خدمات کتابخانه

O₄ : رشد علمی و متوازن دانش کتابداری و اطلاع رسانی همگام با انتظارات کاربران از خدمات کتابخانه ای

O₅ : امکان دسترسی به اینترنت پرسرعت برای کاربران

O₆ : فراگیر شدن استفاده از شبکه های اطلاعاتی و حرکت به سمت جامعه اطلاعاتی

کتابخانه دانشکده دندانپزشکی

تهدیدها (Threats)

T_1 : نامطلوب بودن سرانه مطالعه

T_2 : بحران قیمت و بحران اجازه در دسترسی به منابع اطلاعاتی

T_3 : نبود همکاری بین کتابخانه‌ای مؤثر و کارآمد در میان کتابخانه‌های دانشگاه جهت ارائه خدمات و اطلاعات مورد نیاز مراجعین

T_4 : بودجه رو به کاهش کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی

T_5 : نبود نظام ارزیابی مستمر برای فعالیتهای کتابخانه و مراکز اطلاع‌رسانی

T_6 : رشد شبکه‌های اجتماعی مجازی و صرف وقت کاربران در این شبکه‌ها